

Kaçar, O., R. Daşkın ve N. Azkan. 2012. Uludağ (BURSA)'nın tıbbi ve aromatik bitki çeşitliliği. Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Sempozyumu Bildiri Kitabı, s. 318-325, 13-15 Eylül 2012, Tokat.

Özet

Bursa ili Marmara Bölgesi'nin güneyinde yer almaktadır. Sınırları içerisinde biyoçeşitlilik bakımından zengin ve birçok endemik bitki türlerinin yetiştiği Uludağ'ı barındırmaktadır. Bursa ilinin güneydoğusunda yer alan Uludağ, zirvede 2543 metreye ulaşmakta ve 12 762 hektarlık Milli Park alanına sahip bulunmaktadır. Ülkemizin önemli kış sporları turizm merkezlerinden biri olan Uludağ'da yayılışı olan toplam 1310 bitki taksonununun 171'i Türkiye endemiği, bu 171 taksondan 31'i Uludağ endemiği olarak belirlenmiştir.

Uludağ'da tıbbi ve aromatik bitki türleri de yayılış göstermektedir. Uludağ'a özgü olan tıbbi ve aromatik bitki taksonları arasında *Gypsophila olympica* Boiss. (Çöven), *Rumex olympicus* Boiss. (Labada, Efelek), *Achillea multifida* (Boiss.) DC. (Civanperçemi), *Verbascum olympicum* Boiss. (Sığırkuyruğu), *Lamium veronicifolium* Benth (Ballıbaba), *Thymus bornmüelleri* Velen. (Uludağ kekiği), *Galium olympicum* Boiss. (Yoğurtotu) ve *Crocus gargaricus* Herb. subsp. *herbertii* B. Mathew (Safran) sayılabilir. Ayrıca Uludağ'dan toplanan tıbbi ve aromatik bitkiler arasında Kekik türleri (*Thymus* spp.), Mercanköşk türleri (*Origanum* spp.), Kantaron türleri (*Hypericum* spp.), Oğulotu (*Melissa officinalis* L.), Ölmez çiçek (*Helichrysum graveolens* (M. Bieb.) Sweet), Orkide, Salep (*Orchis* spp., *Dactylorhiza* spp.) türleri yer almaktadır. Ayrıca rizomlarının tıbbi özelliğinden dolayı aşırı ve bilinçsiz bir şekilde toplanması sonucunda bugün Uludağ'daki popülasyonu çok azalmış olan *Gentiana lutea* L. subsp. *symphyandra* (Murb.) Hayek (Sarı Jensiyen) bitkisi çok dar bir alanda yaşamını sürdürmektedir.

Bitkilerin yaşam alanları ve popülasyonları Uludağ'daki aşırı yapılaşma, kontrolsüz ve aşırı ziyaretçi baskısı, otlatma, ekonomik ve tıbbi öneme sahip bitkilerin doğadan aşırı miktarda toplanması gibi nedenlerle zarar görmektedir. Bu sebeplerle ekonomik önemi olan bitkilerin zamanla popülasyonları azalmakta ve bu türler yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadır. Uludağ'daki yüksek bitki çeşitliğinin korunması gerekliliği, Bursa ilinin iklim özelliklerinin tıbbi ve aromatik bitkilerin kültürüne uygun olması ve coğrafi konumu nedeniyle tıbbi ve baharat bitkileri üretim ve ticaretinde önemli bir potansiyele sahip olması, tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliğinin önemini bir kez daha ortaya çıkarmaktadır.